

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2007
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

[...] Ας προσπαθήσουμε να γνωρίσουμε την Ελευθερία, προβαίνοντας σ' ορισμένους απλούς αφορισμούς¹: Η Ελευθερία είναι α ν θ ρ ώ π ι ν η γιατί απευθύνεται, παραδίνεται στους ανθρώπους, γιατί οι άνθρωποι πεθαίνοντας την ανασταίνουν. Είναι όμως και θ ε ï κ ή γιατί το κύρος της το αντλεί από την συγκλονιστική συγκατάβαση του Θεού που ενσαρκώθηκε για να μας ελευθερώσει από την αμαρτία. Παρ' όλο που δεν είναι δυνατό αυτή τη στιγμή ο αφορισμός αυτός ν' αναπτυχθεί περισσότερο, πρέπει να πούμε πως υπάρχει μια τρομερή, μυστηριώδης, υποδόρια² σύζευξη ανάμεσα στην αμαρτία, που είναι ηθική δουλεία, και στην ανθρώπινη σκλαβιά, όπως απλά την ξέρουμε και την εννοούμε. Γιατί και η μια και η άλλη, πιέζουν την προσωπική ευθύνη του ανθρώπου. Και η Ελευθερία είναι υ π ε ύ θ υ ν η. Τούτο σημαίνει πως δεν είναι μεγάλη η ευθύνη του ανθρώπου μονάχα όταν έχει χάσει την Ελευθερία του αλλά κι όταν την έχει κερδίσει. Γιατί τότε είναι που ανακύπτουν τα τρομερότερα ερωτήματα: τι θα την κάνεις την Ελευθερία που κέρδισες; Πώς θα την αξιοποιήσεις; Σε ποιους υψηλούς στόχους θα την αφιερώσεις; Πώς, τέλος, θα την προφυλάξεις από τη φθορά του ανθρώπινου βίου κι από τους εχθρούς της;

Από αυτά τα ερωτήματα ανακύπτουν νέοι αφορισμοί. Η Ελευθερία είναι δ υ ν α μ ι κ ή και δ η μ ι ο υ ρ γ ι κ ή. Αφού την απόκτησες, πρέπει να την τιμήσεις μ' ένα βίο θετικό,

γόνιμο, χαρακτηρισμένο από σεμνότητα κι αμετακίνητη υψηλοφροσύνη³. Η Ελευθερία σου ανοίγει πολλούς δρόμους, σε πλημμυρίζει από ευκαιρίες. Είσαι υπεύθυνος γι' αυτήν, υπεύθυνος και για όσα σου προσφέρει κι ένοχος αν δεν τα αξιοποιήσεις. Μια Ελευθερία άγονη, είναι καταδικασμένη σε θάνατο γιατί ο άνθρωπος με τα έργα του δεν κατορθώνει να την αιτιολογήσει.

Η Ελευθερία, καθώς αισθάνεται πως βρίσκεται αδιάκοπα σε κίνδυνο, είναι γ ρ η γ ο ρ ο ύ σ α⁴. Δεν επαναπαύεται σ' όσα απόχτησε. Δεν εθελοτυφλεί μπροστά στις δυνάμεις που την απειλούν. Δε βυθίζεται στη βλάσφημη απόλαυση των αγαθών. Ανησυχεί, διαλογίζεται, προβληματίζεται. Κρατεί πάντα γυμνό και πάντα όρθιο το τρομερό της σπαθί γιατί αν το σπαθί χαμηλώσει, αν δισταγμός ή ατολμία την κυριέψουν, η Ελευθερία θα 'χει χαθεί.

Η Ελευθερία είναι ακόμα σ υ γ κ ε κ ρ ι μ έ ν η. Αφορά εσένα, αφορά εμένα, αφορά τους πλαϊνούς μας, αυτούς που συναντάμε κάθε μέρα. Όταν μας μιλούν για μια Ελευθερία αφηρημένη, τότε πρέπει να υποψιαζόμαστε πως ζητούν να την απονευρώσουν, να της αφαιρέσουν το σαφές κι ολόξεστο ανθρώπινο περιεχόμενό της και να τη θανατώσουν, να τη διαστρέψουν. [...] Η Ελευθερία όμως είναι μια υπόθεση του ανθρώπου άμεση κι επείγουσα. Γιατί χωρίς αυτήν, ο άνθρωπος διαστρέφεται και απαθλιώνεται. Γίνεται δηλαδή υπάνθρωπος. [...] Η αρτίωση⁵ του ανθρώπου είναι αποτέλεσμα ελευθερίας γιατί ένας δούλος ποτέ δεν μπορεί να είναι άρτιος άνθρωπος.

Τέλος, είναι η Ελευθερία α ρ μ ο ν ι κ ή. Δεν είναι ποτέ ασυδοσία. Εναρμονίζει κι εξισορροπεί τις ανθρώπινες σχέσεις, τα συμφέροντα και τις βλέψεις, απαλύνει τις διαφορές και διαχέει σ' ολόκληρο το βίο ένα νόημα διαφορετικό, νόημα πνεύματος. Όταν σ' ορισμένους ανθρώπους ή σ' ορισμένες τάξεις ανθρώπων, η Ελευθερία παροξύνεται⁶, αποτελεί κίνδυνο σαφή κι άμεσο για την Ελευθερία των άλλων ανθρώπων. Τότε η Ελευθερία ψυχορραγεί. Κι όταν ψυχορραγεί η προσωπική μου

Ελευθερία, ψυχορραγεί και η εθνική ελευθερία. Κανένα Έθνος δεν μπορεί να διαφυλάξει την Ελευθερία και την ακεραιότητά του όταν οι άνθρωποι που το απαρτίζουν έχουν χάσει, είτε με την εθελοδουλία⁷, είτε με τη βία και τον φόβο, την ελευθερία τους, όταν αυτή η Ελευθερία παραχαράσσεται εξ αιτίας της άγνοιας και των αναγκών των ανθρώπων. [...]

(Κώστας Ε. Τσιρόπουλος, *Η Μαρτυρία του Ανθρώπου. Δοκίμια*, Αθήνα: Οι Εκδόσεις των Φίλων, ³1988, σελ. 312-314.)

1. *αφορισμούς*: συνοπτικές διατυπώσεις που περιέχουν γενικώς αποδεκτές αλήθειες
2. *υποδόρια*: που βρίσκεται κάτω από την επιδερμίδα, που δεν είναι φανερή
3. *υψηλοφροσύνη*: υπερηφάνεια
4. *είναι γρηγορούσα*: βρίσκεται σε εγρήγορση, επαγρυπνεί
5. *αρτίωση*: τελείωση, ολοκλήρωση
6. *παροξύνεται*: εξάπτεται, ερεθίζεται
7. *εθελοδουλία*: εκούσια υποταγή

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (80-100 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε σε 100-120 λέξεις το περιεχόμενο του ακόλουθου αποσπάσματος από το κείμενο: «**Και η Ελευθερία είναι υ π ε ρ θ υ ν η**. Τούτο σημαίνει πως δεν είναι μεγάλη η ευθύνη του ανθρώπου μονάχα όταν έχει χάσει την Ελευθερία του αλλά κι όταν την έχει κερδίσει.»

Μονάδες 10

B2. «Η Ελευθερία, καθώς αισθάνεται ... η Ελευθερία θα 'χει χαθεί». Στη συγκεκριμένη παράγραφο να διερευνήσετε και να αιτιολογήσετε:

α. Τη συλλογιστική πορεία που ακολουθεί ο συγγραφέας.
(Μονάδες 2,5)

β. Έναν τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου. (Μονάδες 2,5)

Μονάδες 5

B3. Να σχηματίσετε μια πρόταση με καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις του κειμένου, σε οποιοδήποτε γραμματικό τύπο τους: **μυστηριώδης, άγωνα, ασυδοσία, εναρμονίζει, απαρτίζουν.**

Μονάδες 5

B4. **σύζευξη, ανακύπτουν, υπεύθυνος, διαλογίζεται, συμφέροντα:** Από το δεύτερο συνθετικό των πιο πάνω λέξεων να σχηματίσετε μια νέα σύνθετη λέξη.

Μονάδες 5

Γ. Σε μια εποχή κατά την οποία η Ελευθερία αποτελεί καίριο ζητούμενο, δεν είναι λίγες οι φορές που απειλείται ή παραβιάζεται, σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Σε εκδήλωση που οργανώνει ο Σύλλογος Γονέων του σχολείου σου καλείσαι να αναπτύξεις, ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας, τις απόψεις σου σχετικά με τους παράγοντες που απειλούν στο σημερινό κόσμο το ιδανικό της Ελευθερίας και να δείξεις με ποιους τρόπους αυτή κατοχυρώνεται. (500-600 λέξεις)

Μονάδες 50

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.00' πρωινή.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ